

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/165/165/98

REAKCJE NA WYNIK WYBORÓW I OPINIE O LOKALNYCH KOALICJACH PARTYJNYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Niespełna połowa badanych deklaruje, że potrafi wskazać zwycięzców wyborów samorządowych w swojej gminie, a jedynie nieco ponad jedna trzecia wie, kto wygrał wybory w ich powiecie i województwie.

- Wśród respondentów zorientowanych co do wyniku wyborów przeważa zadowolenie. Rezultatem wyborów usatysfakcjonowana jest większość zwolenników AWS i SLD oraz PSL, natomiast rozczarowanie przeważa wśród sympatyków Unii Wolności.

- Respondenci zdecydowanie opowiadają się za zasadą oddolnego powoływania koalicji wyborczych. Zarazem jednak w przeważającej części uważają, że ugrupowania koalicji rządowej, tj. AWS i UW, powinny współpracować ze sobą na szczeblu lokalnym, razem tworząc koalicję bądź solidarnie pozostając w opozycji. Wzajemnej lojalności współkoalicjantów oczekują przede wszystkim wyborcy AWS oraz (w mniejszym stopniu) Unii Wolności, a także osoby określające się jako zwolennicy obecnego rządu.

- Polacy są umiarkowanymi optymistami, jeśli chodzi o perspektywy zmian powyborczych, zarówno w ich najbliższej okolicy, jak i w kraju. W obu przypadkach odsetki ankietowanych, którzy przewidują, że po wyborach nic się nie zmieni, oraz spodziewających się zmian na lepsze, są zbliżone.

Na początku listopada, niespełna miesiąc po wyborach samorządowych i niedługo po ogłoszeniu ich oficjalnych rezultatów, zapytaliśmy respondentów o ich reakcje na wynik wyborów, opinie dotyczące tworzenia lokalnych koalicji oraz perspektyw zmian powyborczych¹.

ZNAJOMOŚĆ WYNIKÓW WYBORÓW

Znajomość wyników głosowania 11 października należy określić jako stosunkowo niewielką. O rezultatach wyborów do poszczególnych szczebli samorządu poinformowana jest mniej niż połowa badanych, przy czym największy odsetek (prawie połowa) potrafi wskazać zwycięzców wyborów samorządowych w swojej gminie, wyraźnie mniejszy (nieco ponad jedna trzecia) - w powiecie i województwie.

Tabela 1

w procentach

Czy wie Pan(i), jaki komitet wyborczy wygrał wybory samorządowe w Pana(i):	Tak	Nie
- gminie	48	52
- powiecie	34	66
- województwie	37	63

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (102) zrealizowano w dniach 5-9 listopada ‘98 na 1114-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Wiedza na temat wyników wyborów wiąże się przede wszystkim ze statusem społeczno-ekonomicznym badanych. Niezależnie od szczebla samorządu, im wyższe wykształcenie respondentów, a także, co się z tym łączy, średnie miesięczne dochody na osobę w rodzinie oraz lepsza ocena własnych warunków materialnych, tym częstsze deklaracje znajomości rezultatu wyborów. O ile jednak wśród ankietowanych z wykształceniem co najwyżej średnim najwięcej osób jest poinformowanych o wynikach wyborów gminnych, o tyle wśród badanych z wyższym wykształceniem stopień znajomości zwycięzców w wyborach do gmin jest równie wysoki jak do województw.

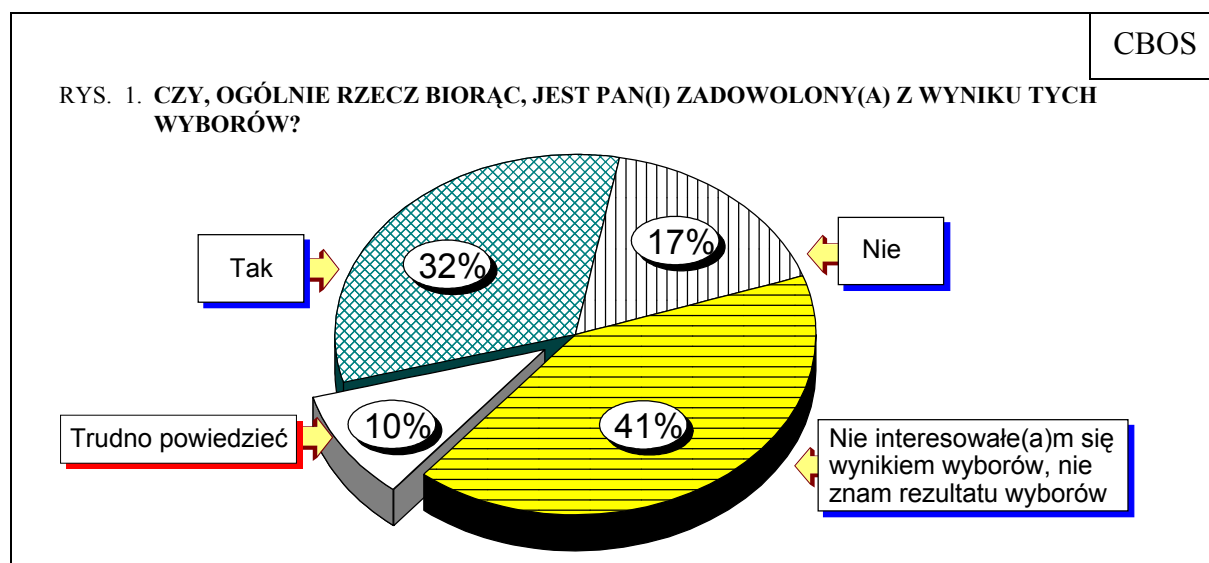
Zróznicowanie wiedzy o wynikach wyborów ze względu na wykształcenie i pozycję społeczną widoczne jest także w rozkładzie deklaracji w poszczególnych grupach społeczno-zawodowych. Co do rezultatów wyborów najlepiej zorientowani są przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, pracownicy umysłowi niższego szczebla oraz prywatni przedsiębiorcy, najslabiej - rolnicy i robotnicy niewykwalifikowani. Wiedza o wynikach wyborów zależy także od wieku oraz miejsca zamieszkania respondentów. Najlepiej poinformowane o nich, według własnych deklaracji, są osoby w średnim wieku (od 35 do 54 lat), najslabiej - najmłodsi i najstarsi respondenci. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, szczególnie niewielka jest wiedza na ten temat wśród mieszkańców wsi.

Znajomość rezultatów wyborów w dużym stopniu warunkują takie czynniki określające postawę obywatelską, jak: zainteresowanie polityką, umiejętność nazwania własnych poglądów politycznych, gotowość wzięcia udziału w wyborach parlamentarnych. Bardziej zorientowane co do wyników wyborów samorządowych są zatem osoby deklarujące większe zainteresowanie polityką, zamierzające uczestniczyć w wyborach parlamentarnych oraz potrafiące określić swoją orientację polityczną (szczególnie badani o poglądach prawicowych i lewicowych).

ZADOWOLENIE Z WYNIKU WYBORÓW

Jedynie połowa (49%) badanych wyraża jednoznaczny, emocjonalny stosunek do wyniku wyborów. Jest on w przeważającej mierze pozytywny - zadowolenie deklaruje

blisko jedna trzecia ankietyowanych, nie usatysfakcjonowani stanowią niemal o połowę mniejszy odsetek (17%). Natomiast ponad dwie piąte (41%) badanych twierdzi, że nie interesowało się wynikiem wyborów i nie zna ich rezultatu. Wskaźnik ten jest w dużym stopniu zbieżny z deklarowanym poziomem zainteresowania wyborami na trzy tygodnie przed 11 października, kiedy to swoje *désintéressement* zgłaszało 35% ankietyowanych².

Spółeczno-demograficzne zróżnicowanie rozkładu odpowiedzi na to pytanie wyraża się przede wszystkim w tym, że im niższe wykształcenie i gorsza kondycja ekonomiczna badanych, tym częstszy brak zainteresowania wynikiem wyborów. Niemal we wszystkich wyróżnionych przez nas kategoriach społeczno-demograficznych przeważają pozytywne reakcje na wynik wyborów. Wyjątek stanowią osoby pracujące na własny rachunek poza rolnictwem, wśród których dominuje niezadowolenie. Stosunkowo dużo nie usatysfakcjonowanych wynikiem wyborów jest także wśród badanych legitymujących się wyższym wykształceniem.

Rezultat wyborów z satysfakcją przyjmuje przeważający odsetek respondentów zarówno o lewicowej, jak i prawicowej orientacji politycznej.

² Por. komunikat CBOS „Polacy o wyborach samorządowych”, październik '98.

Szczególnie interesujący jest poziom zadowolenia z wyniku wyborów samorządowych w elektoratach najważniejszych partii i ugrupowań politycznych - pośrednio bowiem wskazuje, jakie ugrupowania w odczuciu społecznym zyskały w wyborach lub utwierdziły swoją pozycję na scenie politycznej, a które na nich straciły. Zbliżony jest stopień satysfakcji z rezultatu wyborów w elektoratach SLD, AWS oraz PSL, w których bardzo wyraźnie przeważa zadowolenie. Odmienne nastroje dominują wśród sympatyków Unii Wolności, których większa część jest rozczarowana wynikiem wyborów deklarując swoje niezadowolenie. Społeczny odbiór rezultatu wyborów odpowiada więc powyborczym ocenom komentatorów politycznych, zapewne w znacznej mierze kształtował się on pod ich wpływem.

Tabela 2

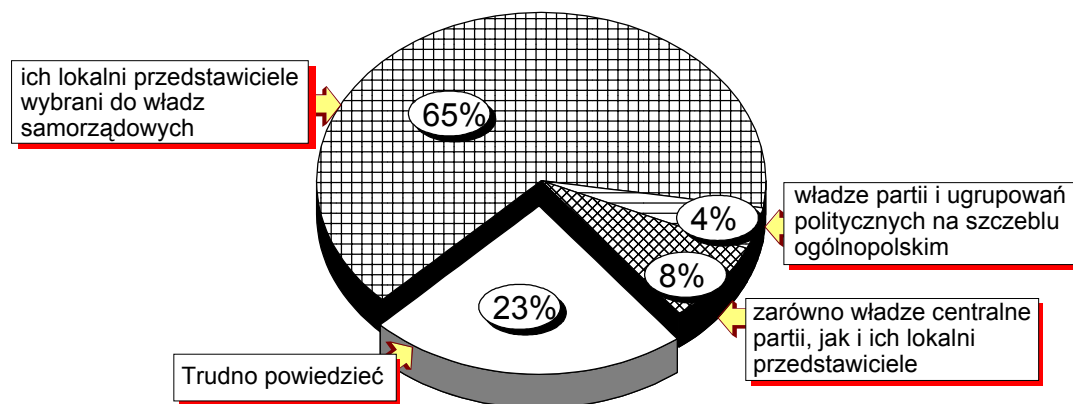
w procentach

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zadowolony(a) z wyniku tych wyborów?			
	Tak	Nie	Nie interesowałem(a) się wynikiem wyborów, nie znam rezultatu wyborów	Trudno powiedzieć
SLD	52	22	21	6
PSL	47	16	33	4
AWS	47	18	26	9
UW	32	41	18	9

OPINIE O ZASADACH ZAWIERANIA LOKALNYCH KOALICJI

Wiele emocji wzbudzał proces negocjacji lokalnych koalicji. Poszczególne ugrupowania reprezentowały odmienne podejście w tej kwestii - bądź to podkreślając konieczność trzymania się ogólnych ustaleń i zasad w powoływaniu lokalnych koalicji (postulując tzw. koalicje strategiczne), bądź też pozostawiając swoim lokalnym przedstawicielom swobodny wybór współkoalicjantów. Głos opinii publicznej na ten temat brzmi dość jednoznacznie - lokalne koalicje powinno się zawierać „na dole”. Jedyne niewielki odsetek badanych uznał, że powinny o tym decydować, choćby po części, centralne władze partii i ugrupowań politycznych.

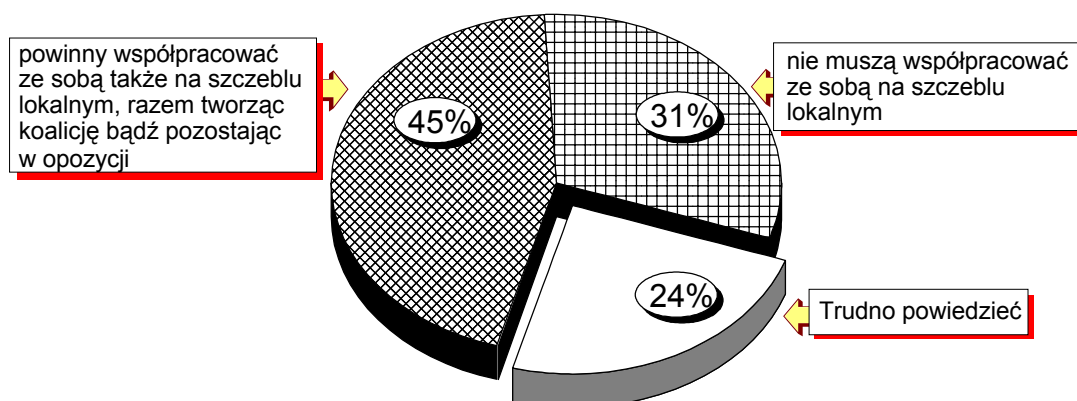
RYS. 2. CZY, PANA(I) ZDANIEM, O ZAWIERANIU LOKALNYCH KOALICJI - W GMINACH, POWIATACH I WOJEWÓDZTWACH - PRZEZ PARTIE I UGRUPOWANIA POLITYCZNE POWINNI/POWINNY DECYDOWAĆ PRZEDE WSZYSTKIM:

Poparcie dla zasady oddolnego tworzenia koalicji lokalnych zdecydowanie dominuje we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Jest ono tym większe, im wyższe wykształcenie badanych, a co za tym idzie - im lepsza ich sytuacja materialna. Wśród respondentów z wykształceniem podstawowym, najstarszych (powyżej 65 roku życia) oraz cechujących się indyferentyzmem politycznym szczególnie duży jest odsetek osób nie mających sprecyzowanego zdania w tej kwestii.

Mimo że większość badanych generalnie aprobuje zasadę oddolnego tworzenia koalicji lokalnych, to jednak zarazem przeważa opinia, wyrażana przez blisko połowę ankietowanych, że ugrupowania koalicji rządowej, tj. AWS i UW, powinny współpracować ze sobą także na szczeblu lokalnym, razem tworząc koalicję bądź solidarnie pozostając w opozycji. Można sądzić, że współdziałanie tych ugrupowań w samorządach jest odbierane przez dużą część ankietowanych jako wyraz czy też nawet wymóg wzajemnej lojalności współkoalicjantów. Innego zdania jest niemal jedna trzecia (31%) badanych, skłaniająca się do przekonania, że współrządzenie krajem nie powinno obligować do współpracy na szczeblu lokalnym.

RYS. 3. CZY, PANA(I) ZDANIEM, UGRUPOWANIA KOALICJI RZĄDOWEJ, TJ. AKCJA WYBORCZA „SOLIDARNOŚĆ” I UNIA WOLNOŚCI:

Poglądy na ten temat są zróżnicowane w zależności od stopnia zainteresowania polityką. Anketowani, którzy z największą uwagą śledzą wydarzenia w tej sferze życia, nie dostrzegają konieczności współdziałania ugrupowań koalicyjnych również na szczeblu lokalnym, podczas gdy badani deklarujący co najwyżej średnie zainteresowanie sprawami politycznymi skłonni są raczej wymagać od nich wzajemnej lojalności, zakładającej porozumienie w strukturach samorządowych.

Tabela 3

w procentach

Deklarowane zainteresowanie polityką	Czy, Pana(i) zdaniem, ugrupowania koalicji rządowej, tj. AWS i UW:		
	powinny współpracować ze sobą na szczeblu lokalnym, razem tworząc koalicję bądź pozostając w opozycji	nie muszą współpracować ze sobą na szczeblu lokalnym	Trudno powiedzieć
Bardzo duże i duże	39	51	10
Średnie	50	34	16
Nikłe, niewielkie	49	26	26
Żadne	31	16	54

Opinie w tym względzie różnicują poglądy polityczne badanych. Osoby identyfikujące się z prawicą, a w mniejszym stopniu również badani o poglądach centrowych częściej opowiadają się za współpracą obu rządzących ugrupowań także na szczeblu lokalnym, natomiast ankietowani utożsamiający się z lewicą nieco częściej przychylają się do opinii, że nie jest to konieczne.

Szczególnie interesujące jest postrzeganie tej kwestii przez elektoraty poszczególnych partii i ugrupowań politycznych. Potrzebę wzajemnej lojalności partnerów koalicyjnych, wyrażającą się we wspólnym powoływaniu koalicji lokalnych bądź solidarnym pozostawaniu w opozycji, dostrzega większość zwolenników obu ugrupowań rządzących, w tym szczególnie AWS. Przeciwnego zdania jest ponad połowa sympatyków SLD, uznających swobodę zawierania koalicji obu ugrupowań rządzących. Opinię tę podziela także niemal dwie piąte zwolenników PSL, których opinie są wszakże zdecydowanie bardziej podzielone.

Tabela 4

w procentach

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Czy, Pana(i) zdaniem, ugrupowania koalicji rządowej, tj. AWS i UW:		
	powinny współpracować ze sobą na szczeblu lokalnym, razem tworząc koalicję bądź pozostając w opozycji	nie muszą współpracować ze sobą na szczeblu lokalnym	Trudno powiedzieć
AWS	73	18	9
UW	59	37	4
PSL	34	38	28
SLD	29	52	19

Wpływ poglądów politycznych i preferencji partyjnych respondentów na opinie w tej kwestii znajduje także odbicie w zróżnicowaniu stanowisk ze względu na stosunek do rządu. Za współdziałaniem ugrupowań koalicyjnych we władzach lokalnych opowiada się większość zwolenników rządu oraz przeważająca część osób deklarujących wobec niego obojętność. Natomiast konieczności takiej współpracy najczęściej nie dostrzegają przeciwnicy gabinetu Jerzego Buzka.

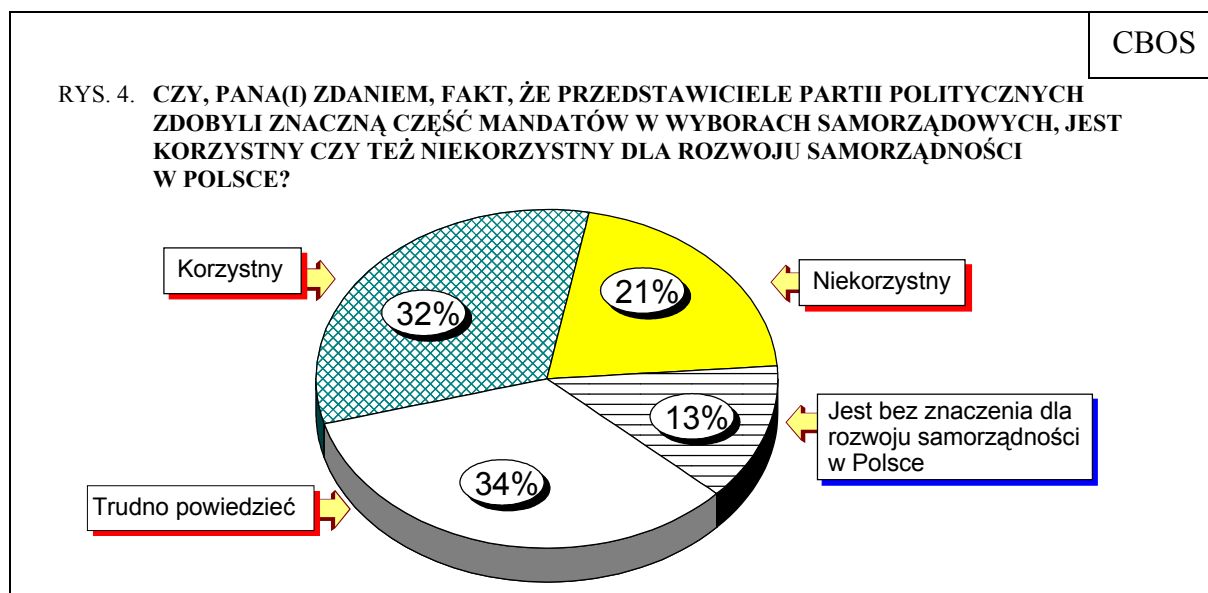
Tabela 5

w procentach

Stosunek do rządu	Czy, Pana(i) zdaniem, ugrupowania koalicji rządowej, tj. AWS i UW:		
	powinny współpracować ze sobą na szczeblu lokalnym, razem tworząc koalicję bądź pozostając w opozycji	nie muszą współpracować ze sobą na szczeblu lokalnym	Trudno powiedzieć
Zwolennicy	58	28	14
Obojętni	41	28	32
Przeciwnicy	33	46	21
Trudno powiedzieć	26	16	58

OCENA UPOLITYCZNIENIA WYBORÓW SAMORZĄDOWYCH

W wyborach samorządowych dużą część mandatów zdobyli przedstawiciele partii i ugrupowań politycznych. Upolitycznienie wyborów było szczególnie widoczne na poziomie województw, gdzie komitety partyjne uzyskały ponad 80% głosów. Fakt tak znacznej reprezentacji ugrupowań politycznych we władzach samorządowych wzbudził zarówno pozytywne, jak i negatywne oceny komentatorów politycznych. Z jednej strony wskazywano na - wynikające częściowo z przyjętej ordynacji wyborczej, ale także ze słabości pozapartyjnych struktur obywatelskich - swego rodzaju „zawłaszczenie” przez partie polityczne sfery spraw lokalnych, z drugiej - na umocnienie ugrupowań politycznych, co w konsekwencji sprzyja stabilizacji systemu partyjnego i rozwojowi demokracji. Trudności w ocenie udziału przedstawicieli partii politycznych w strukturach samorządowych miała znaczna część (34%) respondentów. Badani, którzy w tej kwestii wyrazili sprecyzowaną opinię, w przeważającej mierze uznawali znaczne upolitycznienie wyborów za zjawisko korzystne dla rozwoju samorządności w Polsce.

Opinia, że udział przedstawicieli partii i ugrupowań politycznych we władzach samorządowych dobrze służy rozwojowi samorządności w Polsce, przeważa niemal we wszystkich kategoriach respondentów. Pogląd przeciwny zyskuje nieznaczną przewagę wśród

mieszkańców najmniejszych miast. Jest to o tyle znamienne, że właśnie oni, jak się wydaje, w największym stopniu przywiązywali wagę do wyborów - najliczniej uczestnicząc w głosowaniu. Ponadto właśnie w najmniejszych miastach wybory najsilniej ujawniły swój lokalny charakter. Mieszkańcy miasteczek, a także wsi relatywnie najczęściej podczas głosowania kierowali się raczej osobą kandydata niż nazwą partii, również najczęściej deklarowali znajomość kandydatów startujących w wyborach³.

Krytyczna ocena upolitycznienia wyborów przeważa również wśród osób deklarujących duże i bardzo duże zainteresowanie polityką. Z kolei im mniejszą uwagę poświęcają badani sprawom politycznym, tym częściej nie mają wyrobionego zdania na ten temat. Upolitycznienia wyborów szczególnie często nie potrafią także ocenić osoby indyferentne politycznie. Trudności z oceną są również tym częstsze, im niższe wykształcenie i gorsza kondycja materialna badanych.

Ocena udziału przedstawicieli partii i ugrupowań politycznych w samorządach wiąże się z reakcją na wynik wyborów. O ile wśród osób zadowolonych z ich rezultatu dominuje przekonanie, że silna reprezentacja partii politycznych w strukturach samorządowych jest korzystna dla rozwoju samorządności w Polsce, o tyle przeważająca część badanych nie usatysfakcjonowanych wynikiem wyborów uznaje to za zjawisko niekorzystne.

Tabela 6

w procentach

Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zadowolony(a) z wyniku tych wyborów?	Czy, Pana(i) zdaniem, fakt, że przedstawiciele partii politycznych zdobyli znaczną część mandatów w wyborach samorządowych, jest korzystny czy też niekorzystny dla rozwoju samorządności w Polsce?			
	Korzystny	Niekorzystny	Jest bez znaczenia dla rozwoju samorządności w Polsce	Trudno powiedzieć
Tak	49	23	10	18
Nie	32	40	10	18
Nie interesowałam się wynikiem wyborów, nie znam rezultatu wyborów	21	12	16	52
Trudno powiedzieć	21	24	13	42

³ Por. komunikat CBOS „Po wyborach samorządowych”, listopad '98.

Można zatem sądzić, że niezadowolenie z wyniku wyborów przynajmniej w pewnej mierze wynika z przekonania, że były one zbyt upolitycznione.

PERSPEKTYWY POWYBORCZE

Respondenci cechują się umiarkowanym optymizmem, jeśli chodzi o perspektywy zmian powyborczych zarówno w ich najbliższej okolicy, jak i w kraju. W obu przypadkach odsetki ankietowanych, którzy przewidują, że po wyborach nic się nie zmieni, i sądzących, że nastąpią zmiany na lepsze, są zbliżone.

Tabela 7

w procentach

Czy spodziewa się Pan(i), że po wyborach samorządowych nastąpią zmiany:				
	na lepsze	na gorsze	nic się nie zmieni	Trudno powiedzieć
- w Pana(i) gminie	38	8	40	15
- w kraju	37	9	34	20

Oczekiwaniu pozytywnych zmian zarówno w gminie, jak i w kraju sprzyja zadowolenie z własnych warunków materialnych. Zmian na lepsze spodziewają się przede wszystkim gospodynie domowe, uczniowie i studenci, pracownicy fizyczno-umysłowi, a także (na poziomie gminy) robotnicy. Najbardziej sceptyczni co do rozwoju sytuacji są rolnicy i osoby pracujące na własny rachunek poza rolnictwem.

Postrzeganie perspektyw zmian zarówno na poziomie lokalnym, jak i ogólnopolskim należy traktować jako wskaźnik powyborczych nastrojów społecznych. W znacznym stopniu bowiem wiąże się ono zarówno z ocenami, jak i prognozami dotyczącymi rozwoju sytuacji w Polsce. Im lepsza ocena ogólnego kierunku rozwoju sytuacji w kraju, jak również sytuacji politycznej i gospodarczej, a zwłaszcza im większy optymizm w ich prognozowaniu, tym większe nadzieje na pozytywne zmiany po wyborach.

Przewidywania dotyczące zmian powyborczych mają również polityczny wymiar. Nadzieje na poprawę sytuacji zarówno w gminie, jak i w kraju dominują wśród osób identyfikujących się z prawicą oraz badanych zaliczających się do zwolenników gabinetu

Jerzego Buzka. Natomiast wśród respondentów o poglądach lewicowych, a także osób określających swoją orientację polityczną jako centrową oraz wśród przeciwników rządu częstsze jest przeświadczenie, że po wyborach nic się nie zmieni. Spośród elektoratów partyjnych z największym optymizmem patrzą w przyszłość sympatycy ugrupowań koalicyjnych - UW, a szczególnie AWS.

Znaczna część Polaków deklaruje, że nie zna wyniku wyborów samorządowych. Wśród pozostałych przeważa zadowolenie z ich rezultatu. Większość zwolenników AWS, SLD oraz PSL jest usatysfakcjonowana wynikiem wyborów, rozczarowanie przeważa natomiast w szeregach sympatyków Unii Wolności.

Polacy wyraźnie opowiadają się za zasadą oddolnego powoływania koalicji wyborczych. Zarazem jednak przeważa przekonanie, że ugrupowania koalicji rządowej powinny współpracować ze sobą na szczeblu lokalnym - razem tworząc koalicję bądź solidarnie pozostając w opozycji. Wzajemnej lojalności współkoalicjantów oczekują przede wszystkim wyborcy AWS oraz (w mniejszym stopniu) Unii Wolności, a także generalnie osoby określające się jako zwolennicy obecnego rządu.

Nastroje powyborcze cechuje umiarkowany optymizm. Zbliżone są odsetki badanych, którzy oczekują zmian na lepsze, i sądzących, że po wyborach zarówno w ich gminie, jak i w kraju nic się nie zmieni.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy wie Pan(i), jaki komitet wyborczy wygrał wybory samorządowe w Pana(i) gminie? (%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	48	52	1113
Płeć			
Mężczyźni	53	47	528
Kobiety	43	56	585
Wiek			
18-24 lat	33	67	159
25-34	51	49	196
35-44	58	42	217
45-54	57	43	227
55-64	46	54	121
65 lat i więcej	37	63	192
Miejsce zamieszkania			
Wieś	36	64	411
Miasto do 20 tys.	56	44	140
od 21 do 100 tys.	57	43	216
101-500 tys.	49	50	205
501 tys. i więcej mieszk.	57	43	141
Region			
Północny	54	46	125
Zachodni	47	53	124
Środkowozachodni	49	50	156
Środkowy	48	52	205
Wschodni	40	60	139
Południowo-wschodni	47	53	161
Południowo-zachodni	50	50	201
Wykształcenie			
Podstawowe	29	71	334
Zasadnicze zawodowe	44	56	310
Średnie	59	41	361
Wyższe	81	19	108
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	75	25	71
Prac. umysł. niż. szczebla	67	33	106
Pracownicy fiz.- umysł.	42	58	98
Robotnicy wykwalifikowani	54	44	98
Robotnicy niewykwalifik.	40	60	48
Rolnicy	37	63	65
Pracujący na własny rach.	71	29	52
Bierni zawodowo			
Renciści	35	65	150
Emeryci	42	58	205
Uczniowie i studenci	49	51	68
Bezrobotni	41	59	98
Gospodynie domowe i inni	41	59	52
Pracuje w:			
sferze budżetowej	72	27	115
sekt. państw./publicznym	57	43	118
sp. właśc. pryw. i państwa	49	51	78
sekt. pryw. poza rolnict.	56	44	175
prywatnym gosp. rolnym	40	60	70
Dochody na jedną osobę			
Do 275 zł	32	68	232
276 - 399	43	57	177
400 - 549	53	47	224
550 - 799	57	43	149
Powyżej 799 zł	67	32	145
Ocena własnych war. mater.			
Złe	39	61	297
Średnie	46	53	509
Dobre	60	40	307
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	38	62	62
Raz w tygodniu	49	51	594
Kilka razy w miesiącu	47	53	175
Kilka razy w roku	45	54	196
W ogóle nie uczestniczy	54	46	85
Poglądy polityczne			
Lewica	59	40	259
Centrum	48	51	272
Prawica	60	40	337
Trudno powiedzieć	18	82	245

Tabela 2. Czy wie Pan(i), jaki komitet wyborczy wygrał wybory samorządowe w Pana(i) województwie? (%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	37	63	1113
Płeć			
Mężczyźni	43	57	528
Kobiety	32	68	585
Wiek			
18-24 lat	28	72	159
25-34	38	62	196
35-44	44	56	217
45-54	42	58	227
55-64	41	59	121
65 lat i więcej	28	72	192
Miejsce zamieszkania			
Wieś	22	78	411
Miasto do 20 tys.	40	60	140
od 21 do 100 tys.	48	52	216
101-500 tys.	43	57	205
501 tys. i więcej mieszk.	53	47	141
Region			
Północny	43	57	125
Zachodni	39	61	124
Środkowo-zachodni	44	56	156
Środkowy	38	62	205
Wschodni	27	73	139
Południowo-wschodni	37	63	161
Południowo-zachodni	33	67	201
Wykształcenie			
Podstawowe	16	84	334
Zasadnicze zawodowe	30	70	310
Średnie	49	51	361
Wyższe	82	18	108
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	72	28	71
Prac. umysł. niż. szczebla	57	43	106
Pracownicy fiz. - umysł.	38	62	98
Robotnicy wykwalifikowani	34	66	98
Robotnicy niewykwalifik.	26	74	48
Rolnicy	16	84	65
Pracujący na własny rach.	59	41	52
Bierni zawodowo			
Renciści	32	68	150
Emeryci	28	72	205
Uczniowie i studenci	40	60	68
Bezrobotni	25	75	98
Gospodynie domowe i inni	37	63	52
Pracuje w:			
sferze budżetowej	59	41	115
sekt. państw., publicznym	47	53	118
sp. właśc. pryw. i państwa	38	62	78
sekt. pryw. poza rolnict.	44	56	175
prywatnym gosp. rolnym	16	84	70
Dochody na jedną osobę			
Do 275 zł	23	77	232
276 - 399	34	66	177
400 - 549	42	58	224
550 - 799	49	51	149
Powyżej 799 zł	60	40	145
Ocena własnych war. mater.			
Złe	27	73	297
Średnie	35	65	509
Dobre	50	50	307
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	27	73	62
Raz w tygodniu	35	65	594
Kilka razy w miesiącu	38	62	175
Kilka razy w roku	43	57	196
W ogóle nie uczestniczy	43	57	85
Poglądy polityczne			
Lewica	48	52	259
Centrum	37	62	272
Prawica	48	52	337
Trudno powiedzieć	10	90	245

Tabela 3. Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zadowolony(a) z wyniku tych wyborów?
1 - Tak; 2 - Nie; 3 - Nie interesowałam(a) się wynikiem wyborów, nie znam rezultatu wyborów

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	17	41	10	1114
Płeć					
Mężczyźni	35	19	36	10	528
Kobiety	29	16	44	11	586
Wiek					
18-24 lat	23	15	53	8	159
25-34	35	17	38	9	196
35-44	35	21	36	8	217
45-54	31	19	36	14	227
55-64	41	16	34	9	121
65 lat i więcej	27	14	47	12	194
Miejsce zamieszkania					
Wieś	31	9	52	8	411
Miasto do 20 tys.	35	23	30	11	141
od 21 do 100 tys.	30	24	32	14	216
101-500 tys.	29	17	42	12	205
501 tys.i więcej mieszk.	37	25	29	9	141
Region					
Północny	37	10	39	14	126
Zachodni	35	19	37	9	124
Środkowo-zachodni	28	20	41	12	156
Środkowy	32	24	35	9	205
Wschodni	28	13	55	4	139
Południowo-wschodni	29	17	42	13	161
Południowo-zachodni	34	15	38	12	201
Wykształcenie					
Podstawowe	22	8	57	12	336
Zasadnicze zawodowe	30	14	47	10	310
Średnie	39	23	29	9	361
Wyższe	43	36	9	12	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	46	30	11	13	71
Prac. umysł. niż. szczebla	45	23	22	10	106
Pracownicy fiz.- umysł.	32	13	46	9	98
Robotnicy wykwalifikowani	29	13	39	19	98
Robotnicy niewykwalifik.	41	8	46	6	48
Rolnicy	30	13	50	6	65
Pracujący na własny rach.	25	43	26	6	52
Bierni zawodowo					
Renciści	25	14	47	14	150
Emeryci	31	13	45	11	206
Uczniowie i studenci	28	19	47	6	68
Bezrobotni	28	17	50	5	98
Gospodynie domowe i inni	27	19	47	7	52
Pracuje w:					
sferze budżetowej	46	29	18	7	115
sekt. państw./publicznym	38	16	33	13	118
sp. własc. pryw. i państwa	32	10	39	19	78
sekt. pryw. poza rolnict.	32	23	35	10	175
prywatnym gosp. rolnym	32	11	50	7	70
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	26	12	51	10	232
276 - 399	26	17	46	11	177
400 - 549	41	16	33	11	224
550 - 799	39	18	34	10	150
Powyżej 799 zł	36	27	24	13	145
Ocena własnych war. mater.					
Złe	25	14	50	10	297
Średnie	31	17	43	10	509
Dobre	40	21	28	11	308
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	36	14	44	6	62
Raz w tygodniu	31	17	41	11	595
Kilka razy w miesiącu	29	16	43	12	175
Kilka razy w roku	32	21	39	7	196
W ogóle nie uczestniczy	36	19	35	10	85
Poglądy polityczne					
Lewica	43	20	32	5	259
Centrum	31	16	41	11	272
Prawica	37	24	29	10	338
Trudno powiedzieć	13	6	65	16	245

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, o zawieraniu lokalnych koalicji - w gminach, powiatach i województwach - przez partie i ugrupowania polityczne powinni/powinny decydować przede wszystkim: 1 - ich lokalni przedstawiciele wybrani do władz samorządowych; 2 - władze partii i ugrupowań politycznych na szczeblu ogólnopolskim; 3 - zarówno władze centralne partii, jak i ich lokalni przedstawiciele (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	65	4	8	23	1114
Płeć					
Mężczyźni	71	4	8	17	528
Kobiety	59	4	8	29	586
Wiek					
18-24 lat	60	6	9	25	159
25-34	70	4	13	13	196
35-44	72	5	9	15	217
45-54	72	4	3	21	227
55-64	72	1	6	21	121
65 lat i więcej	43	3	9	45	194
Miejsce zamieszkania					
Wieś	60	3	7	30	411
Miasto do 20 tys.	73	3	9	16	141
od 21 do 100 tys.	66	7	7	21	216
101-500 tys.	64	5	6	25	205
501 tys. i więcej mieszk.	68	4	15	13	141
Region					
Północny	67	4	5	24	126
Zachodni	64	1	11	24	124
Środkowozachodni	60	2	12	25	156
Środkowy	69	3	7	21	205
Wschodni	61	0	5	34	139
Południowo-wschodni	59	10	7	24	161
Południowo-zachodni	69	6	9	15	201
Wykształcenie					
Podstawowe	47	3	8	42	336
Zasadnicze zawodowe	70	5	7	18	310
Średnie	72	4	8	16	361
Wyższe	82	2	12	4	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	85	1	4	10	71
Prac. umysł. niż. szczebla	76	4	7	13	106
Pracownicy fiz. - umysł.	66	5	9	20	98
Robotnicy wykwalifikowani	66	7	9	18	98
Robotnicy niewykwalifik.	53	4	8	34	48
Rolnicy	69	2	5	24	65
Pracujący na własny rach.	69	3	16	11	52
Bierni zawodowo					
Renciści	59	3	5	34	150
Emeryci	55	3	8	33	206
Uczniowie i studenci	62	11	15	12	68
Bezrobotni	67	2	6	25	98
Gospodynie domowe i inni	63	3	12	22	52
Pracuje w:					
sferze budżetowej	77	3	5	15	115
sekt. państw., publicznym	70	6	7	17	118
sp. właśc. pryw. i państwa	61	7	10	22	78
sekt. pryw. poza rolnict.	70	2	13	15	175
prywatnym gosp. rolnym	67	2	6	25	70
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	57	6	7	30	232
276 - 399	62	5	9	25	177
400 - 549	63	4	8	25	224
550 - 799	73	2	9	16	150
Powyżej 799 zł	78	3	9	10	145
Ocena własnych war. mater.					
Złe	59	4	7	29	297
Średnie	65	4	6	26	509
Dobre	70	4	13	13	308
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	50	5	10	34	62
Raz w tygodniu	63	4	7	26	595
Kilka razy w miesiącu	65	6	10	20	175
Kilka razy w roku	73	4	8	15	196
W ogóle nie uczestniczy	66	2	11	21	85
Poglądy polityczne					
Lewica	76	4	8	11	259
Centrum	71	3	11	16	272
Prawica	71	4	9	15	338
Trudno powiedzieć	36	4	4	55	245

Tabela 5. Czy spodziewa się Pan(i), że po wyborach samorządowych w Pana(i) gminie nastąpią zmiany: 1 - na lepsze; 2 - na gorsze; 3 - Po wyborach nic się nie zmieni

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	8	40	15	1114
Płeć					
Mężczyźni	42	8	37	13	528
Kobiety	34	7	43	16	586
Wiek					
18-24 lat	44	2	42	12	159
25-34	41	7	39	14	196
35-44	42	9	37	13	217
45-54	35	9	44	12	227
55-64	40	6	41	12	121
65 lat i więcej	26	10	38	25	194
Miejsce zamieszkania					
Wieś	40	8	39	13	411
Miasto do 20 tys.	38	6	41	14	141
od 21 do 100 tys.	38	8	36	19	216
101-500 tys.	38	6	40	16	205
501 tys.i więcej mieszk.	29	10	50	11	141
Region					
Północny	43	5	31	21	126
Zachodni	39	9	45	7	124
Środkowozachodni	39	7	40	14	156
Środkowy	30	13	42	15	205
Wschodni	37	9	38	16	139
Południowo-wschodni	31	4	47	17	161
Południowo-zachodni	45	5	37	13	201
Wykształcenie					
Podstawowe	35	7	34	24	336
Zasadnicze zawodowe	40	10	39	11	310
Średnie	40	5	45	10	361
Wyższe	32	11	45	12	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	32	11	42	15	71
Prac.umysł.niż.szczębla	28	3	55	14	106
Pracownicy fiz.- umysł.	48	4	33	16	98
Robotnicy wykwalifikowani	47	5	34	13	98
Robotnicy niewykwalifik.	46	0	46	8	48
Rolnicy	27	20	45	8	65
Pracujący na własny rach.	33	18	42	7	52
Bierni zawodowo					
Renciści	34	7	36	23	150
Emeryci	34	10	37	19	206
Uczniowie i studenci	48	1	41	9	68
Bezrobotni	38	8	46	8	98
Gospodynie domowe i inni	53	2	31	14	52
Pracuje w:					
sferze budżetowej	27	9	46	17	115
sekt. państw.,publicznym	43	4	42	11	118
sp. właśc. pryw. i państwa	45	2	31	22	78
sekt. pryw. poza rolnict.	41	8	41	9	175
prywatnym gosp. rolnym	32	20	43	5	70
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	36	10	37	17	232
276 - 399	33	5	46	16	177
400 - 549	44	5	36	14	224
550 - 799	40	7	43	10	150
Powyżej 799 zł	40	9	40	11	145
Ocena własnych war. mater.					
Złe	31	12	43	14	297
Średnie	37	6	40	17	509
Dobre	46	6	38	11	308
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	42	6	35	16	62
Raz w tygodniu	38	8	39	15	595
Kilka razy w miesiącu	37	7	42	15	175
Kilka razy w roku	42	5	41	11	196
W ogóle nie uczestniczy	24	10	46	21	85
Poglądy polityczne					
Lewica	38	9	42	11	259
Centrum	36	9	45	10	272
Prawica	47	6	39	11	338
Trudno powiedzieć	26	7	39	28	245

Tabela 6. Czy spodziewa się Pan(i), że po wyborach samorządowych w kraju nastąpią zmiany: 1 - na lepsze; 2 - na gorsze; 3 - Po wyborach nic się nie zmieni

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	37	9	34	20	1114
Płeć					
Mężczyźni	40	10	30	19	528
Kobiety	34	8	37	21	586
Wiek					
18-24 lat	48	7	33	13	159
25-34	35	9	31	26	196
35-44	43	8	35	14	217
45-54	36	11	36	17	227
55-64	32	8	37	23	121
65 lat i więcej	28	10	32	30	194
Miejsce zamieszkania					
Wieś	36	10	32	21	411
Miasto do 20 tys.	38	8	34	20	141
od 21 do 100 tys.	34	7	33	26	216
101-500 tys.	38	8	34	19	205
501 tys.i więcej mieszk.	41	9	38	11	141
Region					
Północny	42	6	25	28	126
Zachodni	38	9	43	10	124
Środkowozachodni	39	9	32	19	156
Środkowy	30	13	36	21	205
Wschodni	30	11	36	23	139
Południowo-wschodni	36	7	33	25	161
Południowo-zachodni	44	7	32	17	201
Wykształcenie					
Podstawowe	30	9	32	29	336
Zasadnicze zawodowe	36	11	35	18	310
Średnie	44	7	34	15	361
Wyższe	36	9	35	20	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	37	6	39	18	71
Prac.umysł.niż.szczebla	35	5	42	18	106
Pracownicy fiz.- umysł.	51	7	26	15	98
Robotnicy wykwalifikowani	37	10	33	15	98
Robotnicy niewykwalifik.	38	10	33	15	98
Rolnicy	18	15	42	24	68
Pracujący na własny rach.	32	19	37	12	52
Bierni zawodowo					
Renciści	28	8	34	31	150
Emeryci	33	10	32	24	206
Uczniowie i studenci	55	6	25	15	68
Bezrobotni	38	11	38	12	98
Gospodynie domowe i inni	52	1	20	27	52
Pracuje w:					
sferze budżetowej	28	11	42	19	115
sekt. państw.,publicznym	42	8	39	12	118
sp. właśc. pryw. i państwa	45	5	21	30	78
sekt. pryw. poza rolnict.	42	9	34	15	175
prywatnym gosp. rolnym	27	14	40	20	70
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	33	14	31	23	232
276 - 399	36	7	33	14	177
400 - 549	39	5	35	20	224
550 - 799	40	9	32	19	150
Powyżej 799 zł	46	9	28	17	145
Ocena własnych war. mater.					
Złe	31	12	38	19	297
Średnie	33	8	36	24	509
Dobre	49	8	26	16	308
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	43	10	37	11	62
Raz w tygodniu	37	9	33	21	595
Kilka razy w miesiącu	38	9	34	19	175
Kilka razy w roku	37	7	38	18	196
W ogóle nie uczestniczy	27	13	33	27	85
Poglądy polityczne					
Lewica	32	13	40	15	259
Centrum	36	8	40	16	272
Prawica	46	8	28	18	338
Trudno powiedzieć	30	8	29	34	245